

Lesarabræv

Esperanto er loysnin á teim miklu máltrupulleikum í ES

Í blaðnum Esperanto-Nýtt, nr. 2, vórðu máltrupulleikar í ES viðgjörðir. Blaðið varð sent til øll 100 táttatry E-valevnini, ið vórðu spurð, hvat tey nú hildu um hetta. Einans 15 svaraðu aftur. Tey nógvu, ið ikki svaraðu, hava møguliga ikki tikið støða. Men gongdin í millumtjóða viðurskiftum fer at noyða ES at finna eina aðra loysn, enn nú er har øll 12 mál verða tulkað, við sjeyti tveimum tulkangar møguleikum.

Hin árliga esperanto alheims ráðstevnan varð í ár hildin í Seul, Korea. Sextið tjóðir vóru umboðaðar, men tí hoyrdi bert eitt felags mál, esperanto, so, her er prógv við fyrri, at máltrupulleikin kann loysast. Og tað uttan at nokur einstøk tjóðir noyðir sitt mál á aðrar tjóðir. Á alheims ráðstevnu eigur ein sjálvandi ikki at nýta eitt tjóðarmál, men eitt altjóðamál.

Nýtt veturin til at læra teg esperanto!!! Nógvu staðni eru tilboð. Men, ein kann eisini lesa/læra seg sjálvur.

Týski esperanto ungdomurin, Germana Esperanto-Junularo heldur kombinerað ráðstevnu og skeið, frá 27. september til 3. januar. Arbeidssetingurin er sera fjøltátur. Í ár var tað: »Viðurskiftini í millum ymisk Ríki«. Har var breitt orðaskifti, alt varð umrøtt, frá ST, tollmúrar Europu, til »Minniluta mál í Frakklandi«. Hvussu politikkur og

figgjarvald ávirkar Málini. Har vóru sera upplýsandi orðaskifti og fyrrilestrar, ið broyttu hugsanina um menningarlandpolitikk Europu. Umframt høvduð dagsskránnu vóru alla tíðina tvær/triggjar aðrar parallell-skráir. T.d. dansiskeið, fótbóltur, mál-skeið (ikki einans í esperanto, men eisini í nógv minkaðum fólkamálum í Bretagne og Korsiku...) Um kvæðið var barrin sjálvandi opin, og diskotekið var opið til tann ljósa morgun. Møtt vóru uml. 240 fólk, har av meginparturin millum 15 og tríati ár. Nýggj koma altíð við hvørt ár, so tað er uml. ein triðingur av ókendum andlitum.

Blaðið Esperanto-Nýtt spurdi nakað seiðani øll 100 áttati 3 donsku E-valevni: Kann danski yvirleva, um tað fer at verða tulkað til 20 mál í EU? Hvat halda tygum um esperanto sum samskiftismál. Ebbe Carlsen, Sentrums-Demokratarnir: »Flokstur mín hefur ikki felagsstøðu til máltrupulleikan, ið vøxur. Ein loysn finnst á hesum Bábels rúðuleika: 1) Esperanto verður viðurkent sum nýttligt, óheft ES-mál, at byggja brúgv, og esperanto fær støðu sum felags ES-mál saman við hinum ES-málum, sum ger tað, at londini eisini kunnu krevja tulkangar frá øðrum, almennum málum, til esperanto. Og 2) At talið

av øðrum, alment viðurkendum EU-málum verður minkað til tvey: Franskt og enskt. 3) Í øðrum lagi/subsidiert, at týskt og ítalskt verða, saman við enskum og fronskum, alment viðurkend ES-mál. 4) At tað verður fult valfrælsi og full javnstøða millum nevndu 4 mál, á jøvnum fœti við esperanto, samanber punkt eitt. 5) Tey minnu máløkini í EU, og seinni íkomn stórri máleiki mugu her eftir velja millum tey fáu, alment viðurkendu málini, tað er: Nevndu máleiki kunnu ikki krevja tulkang, frá egnum máli og til eitt av alment viðurkendu EU-málum.

Hetta meti eg praktiskt og neyðugt, og hetta vil eg sum ES-valevni, og møguliga ES-tingmaður, arbeida fyrri.

Niels H. K. Arbøl, Sentrums-Demokratarnir: »Eg vil persónliga arbeida fyrri at nýta esperanto í Europa-Samveldinum, so langt, tingið kann ávirka, serliga fyrri at skipa eitt alternativ til enskt.

Greta Bille, Radikala Vinstra: »Longu nú er tað ein stórur máltrupulleiki, ið ikki verður minni, um nakað land kemur inn sum nýggjur limur. T.d. verður tað ómøguligt at fáa viðurkenning fyrri, at einans eitt norrønt mál verður alment, og tann líði minniluti, ið viðurkennir tað, fer at vera rúkadandi ósamdur um, hvat av teim 5 norrønu málum, ið skal

hava viðurkenning. Dansk t.d. kann einans varðveitast, um danskt framvegis verður móðurmál Dana, ið teir hugsa á, og sm teir mest nýta í samskiftinum sína millum, og sum teir tí fúsir vilja ofra fæleingi til. Helst verða í framtíðini almennu málini nógv avmarkað, so eftir verða týskt, franskt og enskt, sum sonevnd »rættarmál«. Skjala týðingar til og úr hinum málum verður egni trupulleiki landanna. Somuleiðis verða tulkangartreislurnar, (til og úr móðurmálinum, til tey 3 almennu málini), at hvíla á teimum einstøku londunum. Í serligum fœrum kunnu tað verða tulkangar í tingnevndini, tað ber ikki til nú.

Greitt er, at nógvir av trupulleikum, serliga hin høgi kostnaðurin, og skjalatýðingarnar, kunnu loysast, tá esperanto verður nýtt sum brúarmál, í samskiftinum. Har við verða aðrir trupulleikar ikki loystir. Nýhugsan t.d. er samtegd við nýskapin í málinum, nýhugsan hendur á og í móðurmálinum. Esperanto er ikki móðurmál, (= fyrimunur fyrri valdsharrarnar), kann tí elva ein óynsktan stíveika, í tí demokratisku, politisku skipanini, ið skal fylgja við tíðini, og við menningini.

Esperantistarnir

Tíðindaskriv frá Ráðnum fyrri Ferðslutrygd:

Kappingin um Selasáru veturin 1994-95

Nú byrjar kappingin um Selasáru aftur. Endamálið við tiltakinum er at venja næmingarnar at ganga við endurskini. Harumframt hevur tiltakið góða ávirkan á onnur, bæði ung og gomul. At tiltakið er skipað sum kapping, er fyrri at fáa spenning í, so stuttligari verður. Kappast verður í millum skúlaflokkar um, hvør ið raskastur er at mæta upp í skúlanum við endurskini.

Til kappingina hesaferð er sangur yrktur (Regin Patursson), og umframt at sangurin verður at hoyra í Barnaúvarpinum, so er hann eisini prentaður á mjólkarpakkum.

Um kappingina

Endurskini, sum verða nýtt í kappingini, eru av tí slagnum, sum verða fest við karðalási. Tey skulu festast um annað beinið. Umráðandi er, at endurskinið

verður borið, soleiðis at tað er sjónligt. Allir næmingar, sum eru við í kappingini, fáa hvør sitt, ókeypis. Tað er Føroya Banki, sum letur endurskinini. Flokklærarin, ella aðrir lærarar, skriva upp hvønn morgun, hvørji børn, ið hava endurskin á sær. Skúla-flokkurin, sum aftan á tvær virkur hevur verið raskastur at minnst til at ganga við endurskini, fær »Selasáru« í varðveitslu tær næstu tvær vikurnar – til næsta umfar er liðugt. Selasára er ein nési í fullari stødd, og hon dugir at heilsa. Úrslitið av hvørjum kappingarumfari verður kunngjørt í Barnaúvarpinum.

Byrjað verður eftir heystfríðina um hálvan oktober, og hildið verður fram til fyrst í desember, tá jólasteðgur verður. Byrjað verður aftur fyrst í januar 95, og kappingin endar síðst í februar 85.

Tíðindaskriv frá Amnesty International, Føroya Deild:

PAKISTAN

Lógir um gudsspottan nýttar móti minnilutabólkum

Í Pakistan eru lógirnar um gudsspottan so strangar, at í teim eru áløgd krøv um deyðarevning, og hesar lógir verða í vaksandi mun nýttar at ræða limir av átrúnaðarligum minnilutum sum t.d. Ahmadiar og kristin.

Illviljin móti slíkum bólum, ofta vavt saman við persónligum figgindaskapi ella professionellari/peningaligari kapping, hevur ført við sær hópin av ógrundaðum ákærum um gudsspottan, og nógv fólk verða hildin í varðhaldi sum samvitskufangar av hesari orsök.

Ein 13 ára gamal drongur, sum er skuldsettur fyrri at hava skrivað gudsspottandi orð á veggina á einari mosku, sjálvt um hann hvørki dugdi at lesa ella skriva, varð leyslatin móti veðhaldi í november aftan á at hava sitið í varðhaldi í 6 mánaðir.

Dámurin í lógini hevur elvt til, at fólk halda seg hava rætt at taka lógina í egnar hendur. Í apríl var ein kristin, sum var ákærdur fyrri gudsspottan, skotin til deyðis úti á gøtuni í Lahore, og ein muslimur var steinaður til deyðis í Gujranwala av einum bóli av fólkum, sum hildu hann vera kristnan og hildu hann hava brent koranina.

Amnesty International almánnakunngjórði í juli eina frágreiðing, har heitt var á stjórnina um at lóggeva móti hesi misnýtslu. Stjórnin gav tá lyftir um, at stíg skuldu verða tikið til at forða fyrri misnýtslu av lógini. Men muslimar mótmæltu hesum og stjórnin gavst við ætlanum sínum um at leggja lógaruppskot fyrri tingið um mildari mannaognd í gudsspottanarmálum. Muslimar hóttu við at drepa ráðharran fyrri lóggávu og settu smuleiðis fram deyðshóttanir móti fleiri mannaatvindingum.

Sum seyður í rætt !!!

Samstundis sum menn eru í útheiminum og kunna seg um ferðavinnu, soleiðis at okur í framtíðini kunnu selja Føroyar sum komandi ferðaplass, hevur Strandfaraskip Landsins sent Suðuroynna nokur ár aftur í tíðina. Strandfaraskip Landsins hevur funnið út av, at fólk úr Suðriroyna at sleppa ókeypis við Teistanum og, tá ið okur sigla norður og suður við Teistanum. Rættari sagt, okur snýta Strandfaraskip Landsins fyrri nakrar krónur.

Hetta hvur Strandfaraskip Landsins sett ein stoppara fyrri. Tey hava flutt søluna av ferðaseðlum niður á bildekkjið, fyrri at forða fólk at koma umborð, uttan at hava keypt ferðaseðil, men hetta kann ein ikki bjóða fólk.

Hetta merkir, at fólk og bilar aftur verða sum seyður í rætt, tá ið ferðaseðil verður keyptur. Ein skuldi trúð, at starvsfólk

um borð á Teistanum var farið á fjall, sum tey reka ferðafólkini yvir til ferðaseðlasøluna á dekkinum. Tað var júst hetta, Arbeidsseftirlitið fyrri nokrum árum seiðani var ímóti, at fólk og bilar fara í land saman av dekkinum. Úrslitið av hesum verði, at Farstøðin varð bygd, men á Drelnesi var alt enn ein stórur hurlivasi. Ein trappa varð keypt til endamálið, soleiðis at ferðafólkini fara í land á sama hátt sum á Farstøðini, men hon liggur sum eitt skrímsl á Drelnesi. Meðan Farstøðin dúgliga verður vist fram, tá útendingar koma til landið, er komið fyrri, at Farstøðin hevur verið stongd fyrri okkum suðuroyingar. Okur verða noyðdir at fara inn á bildekkjið. Eisini skal hugsast um bilarnar, tá ið fólk fara trokandi millum bilarnar við taskum o.ø. og tað einasta, tey hugsa um, er at sleppa út av bildekk-

inum fyrri at slepa undan osanum. Sum príkurin yvir í-num hevur Strandfaraskip Landsins í huganum at fáa eina bingju, sum mskal tæna sum ferðaseðlasøla. Bingjan skal setast á Bryggjuni á Drelnesi, og so skal ein keypa ferðaseðil, áðrenn farið verður umborð. So suðuroyingar síggja fram til at standa í rað, í kavarakki og sjórøki, um veturin fyrri at fáa ein ferðaseðil. Fylgjurnar av, at Strandferðslan renir at fáa øll ferðandi at gjalda, ger at Teistin verður seinkaður. Komið er fyrri, at Teistin hevur verið 40 min. seinkaður. Hetta førir við sær, at bussar eru farnir, tí teir mugu halda sína ferðaeftan, og tískil standa ferðandi uttan møguleika at koma viðari.

Ein fær hug at trúgva, at Strandfaraskip Landsins ikki virði okkum suðuroyingar frægari enn nakrar seyðir, ið standa í einari rætt. Okur hava

rætt til at fáa betri viðferð enn nú, sjálvt um okur búgva í Suðri.

Nei, góðu menn!!! Tykur verða noyðdir at finna eina betri loysn hvat viðvikur Suðuroynni. Sum nú er er alt út av lagi vánaligt. Tykur gera, at okur fara at ferðast minni, men tað er júst tað, tykur eru úti eftir. So taka tykur Teistan frá okkum, tí tað ber seg ikki figgjárliga at hava Teistan siglandi, og so seta tykur eitt minni feraskip, t.d. Pride, at sigla millum Sandoyanna og Hvalba. So uppnaá tykur, tað tykur av fyrstan tíð vóru úti eftir. Tí umborð á Pride hava tykur betri eftirlit ið, hvør keypir ferðaseðil ella ikki.

Ein sera ónsøgur suðuroyingur

Eliaskirkjan, Vesterbrotyur 49

Móti er hvørt leyggarkvöld kl. 19.00.

Bussarnir 6, 16, 28 og 41 støða nærindis.

Nærri fæst at vita á tlf. 031-242268 ella 031-579999.

Lívdin, Dj. í Gellsgøtu 1

Opið er soleiðis: Mikukvöld frá kl. 20–23, friggjakvöld og leyggarkvöld frá kl. 19.00 til 01.00, og sunnavöld frá kl. 19.00 til 23.00.

Aldursmarkið er 16 ár.